T094 ATĐ 6 (52) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q195-Kiến Uẩn-Luận về Tam Hữu

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 195 771

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 195

LUAÄN VEÀ TAM HÖÕU (Phaàn 4)

Caùc phaùp coù nhaân laø Voâ minh thì phaùp naøy duyeân vôùi Voâ minh chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao trong naøy döïa vaøo Minh-Voâ minh maø soaïn luaän? Ñaùp: Bôûi vì ñoù laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng ra. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì hai loaïi naøy laø caên baûn cuûa phaùp taïp nhieãm vaø thanh tònh, nghóa laø taát caû phaùp taïp nhieãm laáy Voâ minh laøm caên baûn, nhö noùi: "Caùc loaïi phaùp aùc baát thieän voán coù, neáu sinh ra hoaëc laø lôùn leân, ñeàu laáy Voâ minh laøm goác reã, laøm nhaân toá, laøm chuûng loaïi, laøm ñaúng khôûi." Taát caû phaùp thanh tònh laáy Minh laøm caên baûn, nhö noùi: "Caùc loaïi phaùp thieän voán coù, neáu sinh ra hoaëc laø lôùn leân, ñeàu laáy Minh laøm goác reã, laøm nhaân toá, laøm chuûng loaïi, laøm ñaúng khôûi." Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì hai loaïi naøy laø ñeàu laø phaùp ñöùng ñaàu, nghóa laø nhö Ñöùc Theá Toân ôû trong caùc kinh noùi hai loaïi naøy laø phaùp ñöùng ñaàu, nhö noùi: "Naøy Tyø kheo! Voâ minh laø phaùp ñöùng ñaàu, Voâ minh laø töôùng ñaàu tieân, caùc loaïi phaùp aùc baát thieän ñeàu ñöôïc sinh khôûi, laïi döïa vaøo phaùp naøy maø trôû thaønh ngöôøi khoâng coù Taøm-Quyù. Minh laø phaùp ñöùng ñaàu, Minh laø töôùng ñaàu tieân, caùc loaïi phaùp thieän ñeàu ñöôïc sinh khôûi, laïi döïa vaøo phaùp naøy maø trôû thaønh ngöôøi coù Taøm-Quyù." Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì hai loaïi naøy laø ñeàu laø phaùp ñoái trò-chöôùng ngaïi gaàn vôùi nhau, nghóa laø Voâ minh laø chöôùng ngaïi gaàn cuûa Minh, Minh laø ñoái trò gaàn cuûa Voâ minh. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì hai loaïi naøy laø ñeàu laø phaùp traùi ngöôïc nhau, nghóa laø Voâ minh traùi ngöôïc vôùi Minh, Minh traùi ngöôïc vôùi Voâ minh. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì hai loaïi naøy cuøng duyeân vôùi boán Ñeá thaâu nhieáp laãn nhau-khoâng thaâu nhieáp laãn nhau, cuøng duyeân vôùi phaùp höõu

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 195 772

laäu-voâ laäu khoâng thaâu nhieáp laãn nhau, cuøng duyeân vôùi phaùp höõu vi-voâ vi khoâng thaâu nhieáp laãn nhau. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân ngöôøi soaïn luaän döïa vaøo Minh-Voâ minh maø soaïn ra phaàn luaän naøy. Nhöng Minh-Voâ minh laø phaùp Nhaân Duyeân, phaåm loaïi sai bieät coù möôøi moät loaïi, phaùp heä thuoäc coõi Duïc coù boán loaïi, ñoù laø thieän-baát thieän-höõu phuù voâ kyù vaø voâ phuù voâ kyù; phaùp heä thuoäc coõi Saéc coù ba loaïi, tröø ra baát thieän; phaùp heä thuoäc coõi Voâ saéc cuõng nhö vaäy, vaø phaùp voâ laäu. Trong naøy, phaùp thieän heä thuoäc coõi Duïc, thì Minh-Voâ minh ñeàu khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, cuøng laøm ba Duyeân ñoù laø Ñaúng voâ giaùn-Sôû duyeân-Taêng thöôïng. Phaùp baát thieän heä thuoäc coõi Duïc, thì Voâ minh laøm boán Nhaân cuûa noù, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi-Bieán haønh, maø cuõng laøm boán Duyeân; Minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm hai Duyeân ñoù laø Sôû duyeân-Taêng thöôïng. Phaùp höõu phuù voâ kyù heä thuoäc coõi Duïc, thì Voâ minh laøm boán Nhaân cuûa noù, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi-Bieán haønh, maø cuõng laøm boán Duyeân; Minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm moät Duyeân ñoù laø Taêng thöôïng. Phaùp voâ phuù voâ kyù heä thuoäc coõi Duïc, thì tröø ra Voâ minh dò thuïc, Voâ minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm ba Duyeân ñoù laø Ñaúng voâ giaùn-Sôû duyeân-Taêng thöôïng; Minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm moät Duyeân ñoù laø Taêng thöôïng. Voâ minh dò thuïc thì Voâ minh laøm moät Nhaân ñoù laø Dò thuïc, laøm ba Duyeân ñoù laø Nhaân-Ñaúng voâ giaùn-Taêng thöôïng, khoâng phaûi laø Sôû duyeân bôûi vì dò thuïc aáy thuoäc veà naêm Thöùc; Minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm moät Duyeân ñoù laø Taêng thöôïng. Phaùp thieän heä thuoäc coõi Saéc, thì Minh-Voâ minh ñeàu khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, cuøng laøm ba Duyeân ñoù laø Ñaúng voâ giaùn-Sôû duyeân-Taêng thöôïng. Phaùp höõu phuù voâ kyù heä thuoäc coõi Saéc, thì Voâ minh laøm boán Nhaân cuûa noù, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi-Bieán haønh, maø cuõng laøm boán Duyeân; Minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm hai Duyeân ñoù laø Sôû duyeân-Taêng thöôïng. Phaùp voâ phuù voâ kyù heä thuoäc coõi Saéc, thì Voâ minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm ba Duyeân ñoù laø Ñaúng voâ giaùn-Sôû duyeân-Taêng thöôïng; Minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm moät Duyeân ñoù laø Taêng thöôïng.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 195 773

Nhö ba loaïi cuûa coõi Saéc, ba loaïi cuûa coõi Voâ saéc cuõng nhö vaäy. Phaùp voâ laäu, thì Voâ minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm hai Duyeân ñoù laø Sôû duyeân-Taêng thöôïng. Tröø ra voâ laäu ban ñaàu, coøn laïi phaùp voâ laäu, thì Minh laøm ba Nhaân cuûa noù, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi, maø laøm boán Duyeân. Tröø ra Minh ban ñaàu, coøn laïi phaùp voâ laäu ban ñaàu, thì Minh laøm hai Nhaân cuûa noù, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu, hoaëc laø laøm moät Nhaân ñoù laø Caâu höõu, maø laøm hai Duyeân ñoù laø Nhaân vaø Taêng thöôïng. Minh ban ñaàu thì Minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù, maø laøm moät Duyeân ñoù laø Taêng thöôïng. Ñaây goïi laø Tyø-baø sa toùm löôïc ôû nôi naøy. Hoûi: Caùc phaùp coù nhaân laø Voâ minh thì phaùp aáy duyeân vôùi Voâ minh chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp

coù nhaân laø Voâ minh thì phaùp aáy duyeân vôùi Voâ minh. Trong naøy, caùc phaùp coù Nhaân laø Voâ minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, phaùp aáy laáy Voâ minh laøm naêm Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu- Ñoàng loaïi-Bieán haønh-Dò thuïc. Duyeân vôùi Voâ minh, töùc laø phaùp coù Nhaân laø Voâ minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, Voâ minh laøm boán Duyeân cuûa noù. Coù phaùp Duyeân vôùi Voâ minh maø khoâng phaûi Nhaân laø Voâ minh, ñoù laø tröø ra Voâ minh dò thuïc, coøn laïi caùc haønh voâ phuù voâ kyù vaø haønh thieän, Voâ minh ñoái vôùi phaùp aáy hoaëc laøm ba Duyeân, hoaëc laøm hai Duyeân, hoaëc laøm moät Duyeân maø khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù. Hoûi: Caùc phaùp coù nhaân laø Minh thì phaùp aáy duyeân vôùi Minh chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp coù nhaân laø Minh thì phaùp aáy duyeân vôùi Minh. Trong naøy, caùc phaùp coù Nhaân laø Minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, phaùp aáy laáy Minh laøm ba Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi. Duyeân vôùi Minh, töùc laø phaùp coù Nhaân laø Minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, Minh laøm boán Duyeân cuûa noù. Coù phaùp Duyeân vôùi Minh maø khoâng phaûi Nhaân laø Minh, ñoù laø Minh ban ñaàu vaø caùc haønh höõu laäu, Minh ñoái vôùi phaùp aáy hoaëc laøm ba Duyeân, hoaëc laøm hai Duyeân, hoaëc laøm moät Duyeân maø khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù. Hoûi: Caùc phaùp coù nhaân laø Voâ minh thì phaùp aáy duyeân vôùi Minh chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp coù nhaân laø Voâ minh thì phaùp aáy duyeân vôùi Minh. Trong naøy, caùc phaùp coù Nhaân laø Voâ minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, phaùp aáy laáy Voâ minh laøm naêm Nhaân, noùi nhö tröôùc. Duyeân vôùi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 195 774

Minh, töùc laø phaùp coù Nhaân laø Voâ minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, Minh laøm hai Duyeân cuûa noù, ñoù laø Sôû duyeân-Taêng thöôïng. Coù phaùp Duyeân vôùi Minh maø khoâng phaûi Nhaân laø Voâ minh, ñoù laø tröø ra Voâ minh dò thuïc, coøn laïi caùc haønh voâ phuù voâ kyù vaø haønh thieän, Minh ñoái vôùi phaùp aáy hoaëc laøm boán Duyeân, hoaëc laøm ba Duyeân, hoaëc laøm hai Duyeân, hoaëc laøm moät Duyeân, Voâ minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù. Hoûi: Caùc phaùp coù nhaân laø Minh thì phaùp aáy duyeân vôùi Voâ minh chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp coù nhaân laø Minh thì phaùp aáy duyeân vôùi Voâ minh. Trong naøy, caùc phaùp coù Nhaân laø Minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, phaùp aáy laáy Minh laøm ba Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi. Duyeân vôùi Voâ minh, töùc laø phaùp coù Nhaân laø Minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, Voâ minh laøm hai Duyeân cuûa noù, ñoù laø Sôû duyeân-Taêng thöôïng. Coù phaùp Duyeân vôùi Voâ minh maø khoâng phaûi Nhaân laø Minh, ñoù laø Minh ban ñaàu vaø caùc haønh höõu laäu, Voâ minh ñoái vôùi phaùp aáy hoaëc laøm boán Duyeân, hoaëc laøm ba Duyeân, hoaëc laøm hai Duyeân, hoaëc laøm moät Duyeân, Minh khoâng phaûi laø Nhaân cuûa noù. Hoûi: Caùc phaùp coù nhaân laø Voâ minh thì phaùp aáy laø baát thieän chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø baát thieän thì phaùp aáy coù nhaân laø Voâ minh. Trong naøy, caùc phaùp baát thieän coù Nhaân laø Voâ minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, phaùp aáy laáy Voâ minh laøm boán Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi-Bieán haønh. Coù phaùp coù Nhaân laø Voâ minh maø khoâng phaûi

laø baát thieän, ñoù laø Voâ minh dò thuïc vaø caùc haønh voâ phuù voâ kyù. Trong naøy, Voâ minh dò thuïc laáy Voâ minh laøm moät Nhaân, ñoù laø Dò thuïc. Haønh höõu phuù voâ kyù laø noùi theo chuûng loaïi, laáy Voâ minh laøm boán Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi-Bieán haønh; maø phaùp aáy khoâng phaûi laø baát thieän, bôûi vì voâ kyù. Hoûi: Caùc phaùp coù nhaân laø Minh thì phaùp aáy laø thieän chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp coù nhaân laø Minh thì phaùp aáy laø thieän Trong naøy, caùc phaùp thieän coù Nhaân laø Minh thì duøng chuûng loaïi maø noùi, phaùp aáy laáy Minh laøm ba Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu- Ñoàng loaïi. Coù phaùp thieän maø khoâng coù Nhaân laø Voâ minh, ñoù laø Minh ban ñaàu vaø caùc haønh höõu laäu thieän. Trong naøy, Minh ban ñaàu laø thieän maø khoâng laáy Minh laøm Nhaân, bôûi vì khoâng coù Minh tröôùc vaø Minh cuøng

luùc. Haønh höõu laäu thieän cuõng khoâng laáy Minh laøm Nhaân, bôûi vì khoâng coù nghóa cuûa Nhaân. Hoûi: Coù theå coù phaùp khoâng phaûi Nhaân laø Minh, khoâng phaûi Nhaân laø Voâ minh maø phaùp aáy khoâng phaûi laø khoâng coù Nhaân chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø tröø ra Voâ minh dò thuïc, coøn laïi caùc haønh voâ phuù voâ kyù vaø Minh ban ñaàu-haønh höõu laäu thieän, caùc phaùp nhö vaäy khoâng phaûi Nhaân laø Minh, khoâng phaûi Nhaân laø Voâ minh maø phaùp aáy khoâng phaûi laø khoâng coù Nhaân. Trong ñoù, tröø ra Voâ minh dò thuïc, coøn laïi caùc haønh voâ phuù voâ kyù, thì duøng chuûng loaïi maø noùi noùi coù boán Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu- Ñoàng loaïi-Dò thuïc; Minh ban ñaàu coù hai Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu; haønh höõu laäu thieän thì duøng chuûng loaïi maø noùi coù ba Nhaân, ñoù laø Töông öng-Caâu höõu-Ñoàng loaïi. Hoûi: Minh ban ñaàu ñeàu laø voâ laäu ñaït ñöôïc cuõng khoâng phaûi Nhaân laø Minh, khoâng phaûi Nhaân laø Voâ minh maø khoâng phaûi laø khoâng coù Nhaân, vì sao trong naøy khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Vaên naøy neân ñöa ra caùch noùi noùi naøy “Vaø Minh ban ñaàu thì phaùp aáy ñeàu laø voâ laäu ñaït ñöôïc”, maø khoâng noùi thì phaûi bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Coù ngöôøi noùi: Phaùp ñaït ñöôïc naøy thaâu nhieáp ôû trong nhaân Caâu höõu cuûa Minh ban ñaàu, vì vaäy khoâng noùi ñeán. Ngöôøi aáy khoâng neân ñöa ra caùch noùi naøy, bôûi vì phaùp ñaït ñöôïc khoâng phaûi laø nhaân Caâu höõu cuûa Minh ban ñaàu. Neân noùi laø thaâu nhieáp ôû trong phaåm cuûa Minh ban ñaàu, neáu noùi ñeán Minh ban ñaàu thì neân bieát laø ñaõ noùi tuï cuûa noù. Nghóa veà caùc phaùp Minh-Voâ minh noùi roäng ra nhö phaåm luaän veà Duyeân Khôûi trong chöông Taïp Uaån.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.